

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput III. De Cœlestio, & Juliano Pelagianis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83656)

tiæ nomine intellexerit tortuosus callidusque tergiversator. Comperimus ergo plura admisisse gratiarum genera. Est primum *natura ipsa*, & *insitum voluntatis arbitrium*. Secundum gratiæ genus est *peccatorum remissio*: de qua Augustinus in 3. contra Julianum cap. 23. ait: *Putatis gratiam Dei sic in sola peccatorum remissione versari, ut non adjuvet ad vitanda peccata, & desideria vincenda carnalia diffundendo charitatem in cordibus nostris*. Tertium gratiæ genus illud est, quod adest, & opitulatur extrinsecus, nimirum *lex, prædicatio Evangelii, & Christi exemplum* ad imitationem propositum. Ita Augustinus in lib. de Gratia Christi cap. 33. & 41. Quartum gratiæ genus est *mentis illuminatio*, qua Deus cordis oculos aperit, sed nullam efficit in voluntate motionem. Hanc gratiam admisisse Pelagium liquet ex eodem libro Augustini septimo capite. Quintum genus est *dignitas regenerationis, & adoptionis*, quæ per baptismum tribuitur. Asserebat namque Pelagius parvulos in baptismo nullius utique peccati consequi remissionem, sed adoptari tamen in filios Dei, regnique coelestis fieri participes. Legatur in carmine de Ingratis S. Prosper ab eo versu, *Tam dives vero hoc donum baptismatis esse, &c.* Ultimum denique gratiæ genus à Pelagianis admissum est *vita aterna*; quam Pelagium aliam à regno coelorum existimasse semel iterumque monui.

DE STATIBUS HÆRESIS PELAGIANÆ.

Status denique Pelagianæ hæresis tres à nobis statuuntur. Quorum primus est, in quo Pelagius nullum prorsus interioris gratiæ adiutorium agnovit, affirmans ad bene operandum sufficere liberum voluntatis arbitrium, præsupposita cognitione præceptorum, sive per lumen naturæ: sive per exteriorem legem atque doctrinam. Alter status est, in quo correptus aliquando à fratribus interioris gratiam admisit, sed eam voluit dari *adfacilius*, non ad *simpliciter* operandum, ut Augustinus ait in libro de Gratia Christi cap. 40. In tertio sui erroris statu Pelagius etiam internam aliquam gratiam simpliciter necessariam confessus est, nempe internas supernaturales revelationes, se tenentes ex parte intellectus, sed non inspirationem dilectionis & gratiam voluntatis & operis: sive admisit Pelagius gratiam, qua ignorantia pellitur, non qua charitas inspiratur. Quartum statum hæresis Pelagianæ, in quo hæretici admiserint etiam gratiam operationis & voluntatis, sed talem, quæ consistat cum indifferentia liberi arbitrii, tanquam commentum Janse- nianum rejicimus, affirmantes indifferentiam arbitrii non ad Pelagianam decreta spectare, sed ad Catholica Dogmata. Verum de his statibus hæresis Pelagianæ proximo capite quinto.

6.
De statibus
hæresis Pe-
lagianæ.

CAPUT III.

De Coelestio, & Juliano Pelagianis.

SUMMARIUM.

1. De patria Coelestii.
2. De ipsius gestis.
3. De ipsius instituto.

4. De patria Juliani.
5. De consanguineis.
6. De ejus gestis.

I.
De Patria
Coelestii.

COELESTIUM, quem Baronius ad annum 410. Norisius cap. 3. nec non Usserius & Jansenius Scotum scripserunt, Joannes Garnerius mavult Romanum fuisse, aut Campanum. Mutum enim per Albinum Canem latrantem, de quo Hieronymus Præf. lib. 3. in Jeremiam, illi interpretantur Pelagium loquentem ore Coelestii; Garnerius vero Rufinum hæresim docentem ore Pelagii. Sunt etiam qui mutum illum arbitrantur Joannem Jerosolymitanum, cum Tillemontio. Nos priori sententiæ subscribimus; nam Joannes Jerosolymitanus palam patrocinabatur Origeni, & Pelagium, R. P. Berti Theol. Tom. III.

quem Catholicum habebat, etiam coactis Synodis studuit aliquando defendere. Rufinus vero jam anno 401. libros Invektiviarum contra Hieronymum compleverat & limaverat. Præfationem autem in 3. librum Comment. Jerem. ante annum 414. scriptam non esse, tradit ipse Garnerius. Mutum ergo latrantem per Canem Albinum, non Joannem Jerosolymitanum, non Rufinum esse arbitramur, sed Pelagium hæresim disseminantem ore Coelestii. Is ergo erit *Albinus Canis*, id est Anglus, aut Scotus. Enimvero versum Prosperi,

K

Aut

*Aut huic Campano gramine corda tu-
ment,*

non de Cœlestio, ut Garnerius putat; sed de Juliano liquet esse conscriptum. Quod scribit ergo Sebastianus Paulus in Epistola ad Vallisnerium, Baronium ac Norisium deceptos depravato quodam loco Hieronymi, id est Præf. nuper commemorata, ubi *Albinum canem* legimus, non *Alpinum*; est ad evertendam clarissimi Norisii Purpuratorum sententiam nimis futile. Nam hac etiam repudiata lectione, ac priori retenta, non efficitur Cœlestium non esse Scotum, sed magis id corroboratur. Albinus enim dicit ac Albione. Sic olim dicta Britannia apud Stephanum, ab Albis rupibus, quas mare abluit. Scoti vero incolunt Britannia partem, quæ vergit ad Septentrionem. Itaque *Albinus* Britannus erit, aut Scotus; nec Noris deceptus est depravato Codice, quo etiam emendato illius sententia magis firmatur.

2.
De ipsius
gestis.

Verum quidquid sit de patria Cœlestii, natus creditur circa annum 370. studuisse Pelagio circa 400. induisse pallium anno 402. scripsisse adversus peccati traducem anno 408. comitatum in Siciliam Pelagium an. 409. transmisisse Carthaginem, ibique accusatum à Paulino Diacono, & Synodali congressu damnatum anno 412. Fugit deinde Ephesum, ibique traditur Presbyteri honore condecoratus. Epheso per tumultum eiectionis exeunte anno 416. petiit Constantinopolim. Proximo anno hinc pulsus Romam concessit, ibique anno 418. damnatur à Zosimo. Pellitur ex urbe decreto Constantii anno 421. quamquam opinio est apud potentes quasdam feminas latitasse. Ex quibus haud obscure colligitur, hunc hominem in vulgando hæresim audacissimum ac impudentissimum illum esse, ut dixi, quem cani, & Cerbero Hieronymus comparavit. Hinc Pelagiana hæresis Cœlestiana dicta est, & Cœlestius in Hieronymi ad Ctesiphontem Epistola *Ductor exercitus*.

3.
De ejus in-
stituto.

Fuisse Cœlestium professione Monachum, atque ex Monasterio tres Epistolas pietatis atque eruditionis plenas scripsisse ad parentes suos, demonstrat Norisius cap. 3. H. Pelag. testimonio Genadii. Garnerius, ut Pelagium, ita Cœlestium facit de illo Monachorum genere, qui palliati incedebant habitu ad exemplum composito, sed errone, sui-que juris. Augustino, qui Auctores hæresis Pelagianæ appellat *veluti Monachos* cap. 35. de Gestis Pelagii, accedit Timotheus Presbyter Constantinopolitanus, qui ait: *Pelagius & Cœlestius,*

quemadmodum ajunt, nec Episcopi, nec Clerici, nec omnino ex ordine sacro fuerunt, & veluti Monachi vagabantur. Vide Append. Tom. x. Op. Augustini pag. 66. PP. S. Mauri. At Cœlestium post damnationem suam factum in Asia presbyterum, liquet ex Epistolis Zosimi ad Africanos. Dicitur Cœlestius ab Augustino lib. 2. ad Bonifacium cap. 3. *acer-rimi ingenii homo*, sed à Hieronymo in Epistola ad Ctesiphontem *imperitus sermone, & per solacisimorum spineta decurrens*; atque hæc de Cœlestio.

4.
De patria
Juliani.

Julianum Cardinalis Norisius H. P. cap. 18. Eclani natum suspicatur, cujus Urbis fuisse Episcopum Eruditi omnes consentiunt. Idem de Patria opinantur Pagius ad annum 419. & alii. Baronius scribit natum Atellæ: huic post memoratum virum Cl. Sebastianum Paulum, Presbyteri Ballarinii censent subscribendum. Horum argumentum est, quod S. Pater Augustinus in vi. Operis imperfecti num. 18. scribat Julianum genitum in Apulia; Prosper autem in Chronico illum appellat Atellanensem. Fugit vero, inquit, Norisium præter Atellam, quæ sita erat prope Averfam, aliam fuisse Atellam in Apulia. Valeret nonnihil hoc argumentum, si constaret Chronicon Prosperi non esse corruptum. At Chronicon Prosperi in vetustissimis Codicibus habet Eclanensem, non Atellanensem, ut constat ex notis Ducæi, & Rosweydi ad carmen 14. Paulini. Habent Eclanensem etiam Editiones Scaligeri, & Arnoldi Pontaci, omnesque aliæ melioris notæ. Itaque Chronico Prosperi confirmatur sententia Norisii; cui inquirendum non erat an esset alia Atella, cum mendum in Chronico Prosperi deprehendisset. Nec est cur Ballarinii obtrudant Codicem Prosperi Colbertinum, quem vidit Pagius ad an. 419. n. 8. & Augustinum editum à Canisso; siquidem Pagius eodem loco asserit Colbertinum Codicem esse depravatum, & in eadem Bibliotheca num. 1286. extare alium, qui habet Aeclanensem, non Atellanensem. Editum à Canisso non in uno loco corruptum & interpolatum demonstrant notæ ei supperadditæ Tom. xi. Antiquitatum Romanarum. Scaliger autem & Pontacus majorem ea in parte, inquit Vossius lib. 1. H. P. cap. 6. cum excusorum, tum Mss. codd. secuti sunt fidem. Confirmant sententiam Norisii notissimæ conjecturæ, uxor, & nuptiæ Juliani, de quibus infra; tum quod Beda & Gelasius appellant Julianum Celanensem, Petrus Diaconus Edanensem, alii Eraclensem: quæ facile errore Amanuen-
sum

sum potuerunt ex priori nomine *Eclanensem* derivare. Addimus ex Atella non Atellanensem venire, sed Atellanum. Neque obstat, quod scribit Augustinus, Julianum genitum in Apulia; nam Eclanum in Apulia Peucetia constituit, auctore Vossio, omnes Geographi. Pertinet tamen Eclanum ex divisione Adriani ad Campaniam: unde à Prospero, & Gennadio, si hujus meliores Codices videantur, Julianus Campanus dicitur, non, ut alicubi legitur, Capuanus. Hieronymus Vignier Præf. in 2. p. supplementi censet Julianum natum Celiæ in Apulia, quod Beda Præf. in Cantica, & Gelasius in cap. *S. Romana*, eum scripserunt *Celanensem*, quasi *Celianensem*. Verum addit è vestigio: *Si tamen Eclanensem aliqui dictum velint, funem contentiosum non ducam.*

Afferuit eodem loco Norisius Jam Juliani uxorem fuisse filiam Aemilii viri Consularis, & Episcopi Beneventani, idque colligi ex Epithalamio Paulini. Id quoque falsum videtur Ballariniis; dubitantque Benedictini Patres: hisque argumentis ducuntur. Paulinus Julianum & Jam vocat Memoris domum, nunquam vero Jam Aemilii filiam, cum tamen de Aemilio non pauca dixerat. Nominat quoque Paulinus Jam nurum Sacerdotis, filiam nequaquam: & Julianum, Jamque Sacerdotis pignora dicit, non Sacerdotum. Addit mulierem dici factam per nuptias filiam Domus ac Gentis Apostolicae. Præterea laudant Cl. Ludovicum Muratori, qui Tom. 1. Anecdotorum disert. 8. ex quibusdam Paulini versibus conjicit Aemilium esse Memoris fratrem, minorem quidem natu, sed Episcopatu seniore.

Hæc non tanti ponderis sunt, ut me à Norisii, Vignerii, Pagii, Garnerii que sensu divellant, quin prædictis quoque objectis moveor, ut Jam credam Aemilii filiam. Cum enim Paulinus hanc nobilissimam clarissimamque feminam appellet, non prætermisisset illius parentem commemorare, si alius is esset ab Aemilio. Hæc autem conjectura, si addantur verba Fulgentii, quæ ex inedito Ms. profert Vignier, *Nec illi (id est Juliano) sufficiebat paternæ nobilitati Aemiliorum fasces admovisse, quos hæresi degenerare turpiter maculavit*, jam argumentum fecit plane certum. Non appellat quidem expressis vocabulis Paulinus Jam domum Aemilii, sed hujus filiam fuisse nihilotenus demonstrat; nam mulierem illam non solum vocat *Sacerdotis nurum*, sed etiam Sacerdotis *pignus*, non minus ac Julianum.

R. P. Berti Theol. Tom. III.

*Sancta Sacerdotis venerando pignora
pacto
Junguntur.*

Et infra:

Nunc igitur prisca quoniam sub imagine sanctum

Fædus Aroneis pignoribus geritur.

Quod enim, inquit, *Sacerdotis*, non *Sacerdotum* scripsisse Paulinum, nihil prorsus in contrarium evincit. Enimvero ut *Sacerdotis* est minoris numeri nomen, ita *pignora* dicuntur plurali. Igitur & Julianus, & la *pignora* sunt, id est, filii geniti à Sacerdote; & non quidem ab uno eodemque, cum non fiant conjuges eodem parente prognati. Cum ergo la sit Sanctum pignus Sacerdotis, pignusque Aroneum, clarissimisque orta natalibus, cujusnam, nisi Aemilii, filiam existimabimus? Ait etiam Paulinus, de Memorio atque Aemilio:

*Infula Pontifices divino jungit honore,
Humano pietas jungit amore pares.*

Itaque in utrisque erant iidem tituli amoris, & consuetudinis, etiam humanæ. Quod Norisius ut explicaret magis, apostolice commutavit, *jungit amore patres*. De qua mutatione, cum se illius profiteatur Auctorem, eaque ambiguum sensum complanaverit, non redarguendus est, sed laudandus; nam & Paulinus paullo post, vocat Aemilium patrem ob Sacerdotii honorem Memorii, & ob necessitudinem, ac mulieris originem patrem nuptorum,

Communem sibi, pignoribusque patrem.

Ia per nuptias facta dicitur filia gentis Apostolicæ, quoniam & Episcopi nurus facta est, & uxor Lectoris: quamquam num per nuptias, num vero nativitatibus origine ad Apostolicam domum pertineat la, Paulini carmina non declarant. Ludovici Muratori conjecturæ, præter viri hujus præclarissimi auctoritatem, quæ mihi aliorum multorum comparatione est maxima, magni roboris non videntur. Aemilium Beneventanum Antistitem, ac patrem Iæ missum fuisse in causa Chrysostomi Apostolicæ Sedis Vicarium scite observavit Norisius. Ergo dum Paulinus ait,

Surge Memor, venerare Patrem, complectere fratrem;

Posterior natus senior quia sede Sacerdos,

Gestat Apostolicam pectore canitiem

innuit duntaxat utrumque fuisse Episcopum, & Aemilium quidem juniorem ætate, fratremque charactere, digniorem

K 2

tamen

tamen Memore Ecclesiasticorum munera auctoritate. Id vero ex ipsomet Epithalamio possumus conjicere. Narrat enim Paulinus de Aemilio tam singularia ac præclara, ut dubitari non possit fuisse illud nomen honestissimum, ac celeberrimum. Legatur ab eo versu:

*Sed quis odor naves allabitur æthere
manans.*

At Aemilium alium à Beneventano Antistite *virum superi luminis, divitem numero munere Christi*, non exhibent monumenta historiae, nec Ecclesiasticae tabulae illius temporis. Nec vulgare est dignitatis Aemilii testimonium, quod ei Memorius tradiderit sponfos sanctificandos ac benedicendos, idque postulasse, ut Paulinus ait, *rectum ordinem*. Quamobrem adhuc in sententia Norisii persistere directum & æquum est.

6.
De ejus ge-
stis.

Ut ad Julianum revertatur oratio, fuit is olim Augustino charissimus cum ob Patris memoriam, tum ob egregiam, quam præferebat indolem, maxime vero propter eloquentiam sermonis, ac perpolitam dicendi rationem. Soluta matrimonii vinculo, (aut communi cum uxore consensu, aut hujus morte id contigerit,) ætate florentem Innocentius Papa ad Episcopatum Eclanensem promovit. Irruente fame omnia sua bona in pauperes erogasse, auctor est in Catalogo virorum illustrium Gennadius. Ita factum est, ut virtutis specie, & delectu orationis, plurimum, etiam nobilium, ac religiosorum hominum animum in suam hæresim illiceret. Negavit cum Pelagio originale peccatum, mortem tamen ex Adamo in posteros derivare affirmavit, ut colligitur est postremo Augustini libro ad Bonifacium cap. 4. Imo deterior factus in postremis scriptis asseruit, etiam non peccante Adam homines morituros, quamquam leniter ac tranquille, ut idem Augustinus scripsit in vi. Op. Imperf. num. 27. Quod olim Theodorum Mopsuestenum, postea Socinianos asseruisse, observatum est supra. Circa Christi gratiam videtur aliquo temperamento hæresim Pelagianam moderatus, nempe, ut aliquam gratiam necessariam fateretur ad boni operis incrementum, nullamque ad initium, sive præcedentem imperfecti boni cupiditatem. Hoc enim in 2. contra duas Epist. Pelagian. cap. 8. aperte Augustinus redarguit. Episcopatu expulsus ad Nestorianos se contulit, apud quos quietam illum invenisse stationem scripsit ad hæresiar-

cham Nestorium S. Pontifex Cælestinus. Amissi Episcopatus cupidine tam vehementer exarsit, ut multimoda arte fallendi correctionis speciem præferebat non semel molitus sit iterum in Ecclesiæ communionem irrepere. Verum obstetit ejus conatibus S. Leo tunc Diaconus, postea Romanæ & Universalis Ecclesiæ Pontifex Maximus. Scripsit Julianus adversus primum Augustini librum de Nuptiis libros quatuor, quos S. Pater rogatus à Valerio Comite altero libro de Nuptiis cum nonnulla inde decerpta accepisset, studuit refutare. Postea perlectis etiam libris ipsis Juliani, hos egregio opere confutavit in libros sex distributo. Cum ergo Augustinus primum librum de Nuptiis scripsisset vertente anno 419. secundum vero 420. & Responsiones ad Julianum 421. quatuor Juliani libros editos novimus circa finem prædicti anni 419. & circa initia sequentis. Deinde octo alios libros Julianus adversus Augustinum elucubravat: quibus & Augustinus opposuit Opus Imperfectum, cujus sex libri extant, duo desiderantur. Hos vero geuimum esse Augustini opus consentiunt Critici omnes posterius, & evincunt argumenta producta à Norisio cap. 1. Appendicis ad v. Synodum, ut mirum sit id quoque in dubium vertisse in Epistola ad Vallisnerium memoratum Sebastianum Paulum. Sed animadversionibus Norisii, Lupi, Suarezii, PP. Sancti Mauri, aliorumque complurium, jam in aliis hæc dubitatio satis castigata fuit, atque excussa. Juliani libros octo scriptos arbitramur ab anno 421. postquam secundus liber de Nuptiis illi delatus est, cum sex priores libros Augustini non legerat. Serius ad Augustinum pervenerunt, eisque refellendis anno mortis suæ 430. impendit extremam operam. Scripsit Julianus & ad Zosimum Papam Epistolas an. 418. item aliam ad Thessalonicensem Episcopum: vulgatisque insuper voluminibus de Bono Constantiæ, & de Amore, sive Commentariis in Cantica Salamonis, quos caute legendos monet Beda, egit vitam pro fugam ac dejectionem.

De reliquis Pelagianis, ut Anniano, Fastidio, etsi qui sunt obscurioris nominis alii, legito Garnerium dissert. 1. in Commonit. Mercatoris, & Norisium H. P. cap. 19. Etenim nos de hæresis primis Auctoribus ac Ductoribus institimus, quod perfectum est, agere.

CA-